

професійної підготовки студентів, створює оптимальні умови для інтеграції студентів в професію.

З'ясовано, що інтерактивні методики навчання у підготовці майбутнього вчителя початкової школи, мають великий освітній і розвивальний потенціал, забезпечуючи максимальну активність студентів у навчальному процесі, комплексну реалізацію навчально-пізнавальних, комунікативно-розвивальних та соціально-орієнтаційних завдань професійної підготовки вчителя початкової школи.

Список використаних джерел

1. Баліцька Н.Г., Біда О.А. Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх вчителів / [Баліцька Н.Г., Біда О.А., Волошина Г.Л. та ін.]; за ред. Н.С. Побірченко. – К.: Науковий світ, 2003. – 138 с.
2. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: технологічна складова: монографія / Л.В. Коваль. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 375 с.
3. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: Вища школа, 2012. – 136 с.
4. Січкарук О.І. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: Навчально-методичний посібник. – К.: Таксон, 2008. – 88 с.
5. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД "ЕКМО", 2011. – 320 с.

УДК 37.026(078)

Фізеші О.Й.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту
Мукачівський державний університет

ДИДАКТИКА ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА: ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПЕДАГОГІКИ ДО ВИКЛАДАННЯ

Сучасні заклади вищої педагогічної освіти своє завдання вбачають у здійсненні підготовки педагогів для роботи в умовах вирішення завдань модернізації української системи освіти, формування компетентного та відповідального, конкурентоздатного і високоосвіченого педагога, готового до постійного розвитку та саморозвитку. На сьогодні ще не завершеним є процес розробки стандартів вищої освіти, які б ґрунтувалися на засадах компетентнісного підходу, враховували світовий та європейський досвід у розробці вимог та критеріїв, що висувуються до майбутніх фахівців. Тому, особливої актуальності набуває проблема підготовки викладачів, зокрема викладачів педагогічних дисциплін у закладах вищої педагогічної освіти. Задля вирішення цієї проблеми в освітній процес підготовки магістрантів за спеціальністю 013 Початкова освіта в Мукачівському державному університеті введено вивчення навчального курсу «Дидактика з методикою викладання у вищій школі». Мета означеного курсу полягає в ознайомленні магістрантів з особливостями викладання курсу «Дидактика» у закладах вищої педагогічної освіти, його змістом, формами та методами викладу основних тем цього розділу педагогіки [2].

Л. Артемова, С. Вітвицька, В. Гладуш, Г. Лисенко, В. Луговий, О. Пехота та ін. є авторами наукових та навчально-методичних праць, зміст яких присвячений проблемам педагогіки вищої школи. Питання методики викладання у вищій школі розглянуті в наукових розвідках О. Антонової, О. Дубасенюк, В. Каплінського, Н. Мачинської, В. Нагаєва та ін. Питання методики викладання педагогіки вивчалися О.А. Дубасенюк і О.Є. Антоною [1].

Бакалаврський рівень підготовки вчителів початкової школи включає цикл педагогічних дисциплін, засвоєння яких передбачає забезпечення теоретичної та практичної підготовки майбутніх учителів до роботи в закладах початкової освіти. Назвемо ті навчальні дисципліни, які безпосередньо пов'язані з педагогікою і вивчаються диференційовано,

зокрема: «Основи педагогіки», «Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Школознавство/Соціально-педагогічні основи управління освітою», «Історія педагогіки», «Основи педагогічної майстерності/творчості». Разом з тим, зауважимо, що саме дидактика як розділ педагогіки є чи найвагомішою в системі підготовки майбутнього вчителя початкової школи, оскільки готує базу, ґрунт для вивчення методик навчання в початковій школі. Зважаючи на зв'язок дидактики як науки з методикою навчання, то вивчення навчальної дисципліни «Дидактика» передувє вивченню навчальних дисциплін, спрямованих на опанування майбутніми вчителями початкової школи предметними методиками (наприклад: «Методика навчання української мови з каліграфією», «Методика навчання освітньої галузі «Математика»», «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»» та ін.), та проходженню педагогічної практики тощо. Фахові компетентності майбутніх вчителів початкової школи формуються через засвоєння ними змісту основних тем з дисципліни «Дидактика», серед яких: «Дидактика як наукова галузь», «Сутність процесу навчання», «Закономірності та принципи навчання», «Зміст освіти», «Методи навчання», «Форми організації навчання», «Діагностика навчання».

Запровадження на магістерському рівні спеціальності 013 Початкова освіта навчальної дисципліни «Дидактика з методикою викладання у вищій школі» ставить перед собою вирішення двох задач: 1) систематизація, розширення та поглиблення знань магістрантів з дидактики (а особливо це стосується магістрантів, які вступають на навчання за програмою перехресного вступу); 2) вивчити особливості методики викладання курсу «Дидактика» в процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи в закладах вищої педагогічної освіти.

Вирішення поставлених задач уможливується шляхом запровадження розробленої нами моделі підготовки викладача дидактики на магістерському рівні, здатного до провадження не тільки педагогічної діяльності в початковій школі, але й до викладацької діяльності в закладах вищої педагогічної освіти. Означена модель включає когнітивний (знання основних понять, категорій дидактики, методики викладання дидактики), ціннісний (інтерес до дисципліни, що викладається, здатність до співпраці, повага до особистості студента) та діяльнісний (педагогічна та асистентська практика, володіння педагогічним інструментарієм тощо) компоненти [3].

Процес підготовки магістрантів до викладання «Дидактики» передбачає комплексне застосування традиційних та інноваційних форм і методів аудиторної (лекції, семінарські заняття, мікрорекламання, моделювання педагогічних ситуацій та ін.) та позааудиторної (педагогічне спостереження за реальним педагогічним процесом у початковій школі, ознайомлення з педагогічною та методичною літературою, вивчення передового педагогічного досвіду тощо) роботи.

Вважаємо, що ефективність реалізації запропонованої моделі підготовки викладача дидактики на магістерському рівні залежить від комплексу педагогічних умов:

- організаційно-методичної підготовки майбутніх викладачів педагогіки до викладання дидактики;
- спрямування змісту методики викладання дидактики на формування системи теоретичних знань з дидактики та практичних умінь та навичок їх використовувати у викладацькій діяльності;
- розвиток професійної компетентності шляхом використання навчально-професійних завдань та інтерактивних методів викладання;
- організація рефлексивної діяльності магістрантів щодо процесу і результату власної викладацької діяльності в період проходження асистентської практики.

Список використаних джерел

1. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012.
2. Фізеші О.Й. Дидактика з методикою викладання у вищій школі: навчально-методичні матеріали до вивчення курсу для студентів освітнього ступеня «магістр» спеціальності 013 Початкова освіта: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ, 2018. 72 с.

3. Фізеші О.Й. Особливості викладання дидактики в системі підготовки майбутніх учителів початкової школи. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Випуск 26. Одеса: Видавничий дім «Гельветика» 2020. 208 с. С. 24-27. <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/26/6.pdf>

УДК 378.14:378.3

Фіртач О.Ю.
студентка ПО-1м, ОС «магістр», МДУ,
Кузьма-Качур М.І.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти
Мукачівський державний університет

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Професійна підготовка потребує від студентів не лише потужної системи знань у галузі психолого-педагогічних, фундаментальних, професійно орієнтованих дисциплін і методичних умінь, але й вияву особистісних якостей. Учитель, що володіє високим рівнем індивідуально-творчої продуктивності, може віднайти власний стиль у розв'язанні педагогічних ситуацій, уміє застосовувати у поєднанні традиційні й інноваційні методи і прийоми навчання, здатний досягати високих результатів у сфері професійної діяльності в галузі початкової освіти.

Орієнтація на демократичний стиль формування відносин в освітньому середовищі початкової школи вимагає підготовки вчителя, спроможного відходити від загальноусталених форм і методів роботи з учнями, і, в той же час, бути готовим сприймати й впроваджувати новий педагогічний досвід, нові технології, форми і методи роботи у свою професійну діяльність.

Розробці проблеми професійно-педагогічної підготовки студентів педвузів до використання інтерактивних технологій присвячено праці Т. Алексеєнко, О. Березюк, О. Комар, О. Пехоти, та ін. Академік О. Савченко зазначає, що «особистісна і професійна підготовка вчителя – локомотив якісних змін в освіті. Професійний гуманний учитель – велика цінність для дитини, держави, батьків» [3, с.14].

У свою чергу нами зазначалось, що під професійною підготовкою майбутніх учителів початкової школи слід розуміти процес засвоєння студентом життєвих компетенцій, загальнонавчальних та педагогічних знань, умінь і навичок для успішного виконання професійної діяльності [2, с.103].

В педагогічній науці приділяється значна увага проблемі фахової підготовки майбутнього вчителя, у тому числі і формування в нього умінь володіння інноваційними технологіями, й інтерактивною зокрема. «Педагогічна технологія інтерактивного навчання – зазначає науковець М.Горват у своїх дослідженнях – це така організація навчального процесу, за якої кожен учень бере участь у колективному взаємодоповнюючому, заснованому на взаємодії та спілкуванні всіх його учасників процесі навчального пізнання» [1, с.57].

Однією з умов забезпечення ефективності професійної підготовки студентів виступає формування готовності до професійно-педагогічної діяльності, в якій, на думку О. Комар, повинна бути присутньою і готовність майбутнього вчителя до застосування інтерактивної технології у початковій школі. В означеному аспекті готовність студентів до застосування інтерактивних технологій у початковій школі науковець розглядає як підсистему системи готовності до професійно-педагогічної діяльності.

В сучасних умовах взаємодія викладачів і студентів у процесі навчання є об'єктивною вимогою суспільства. Взаємовплив педагога і студентського колективу не тільки не заперечують одне одного, а, навпаки, стає особливо дієвим і ефективним у своїй єдності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>